

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีภูมิหลังต่างกัน และศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งผลการทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และตัวแปรภูมิหลังต่าง ๆ ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 จำนวน 471 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้มาตราวัดทัศนคติและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอสเชน และฟิชมัน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจายและทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตระหว่างกลุ่มโดยสถิติทดสอบค่าที่ และค่าเอฟตามความเหมาะสม วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อสร้างสมการทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในระดับค่อนข้างดี มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การลดหย่อนความกุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาต่างถิ่น

2.1 ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ตัวแปรภูมิลำเนาที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การมีที่ดินที่ไ้ในการเกษตร จำนวนที่ดินที่ไ้ในการเกษตร การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่างกัน ซึ่งทั้งของโรงเรียน คหบดีทางวิชาอาชีพเกษตรกรรมของโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีที่ดินไ้ในการเกษตรมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดีกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ไม่มีที่ดินไ้ในการเกษตร นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีที่ดินมากกว่า 23 ไร่ มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดีกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีที่ดินต่ำกว่า 23 ไร่ นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับปานกลางมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดีกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับสูง นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดีกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง และนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าคหบดีทางวิชาอาชีพเกษตรกรรมระดับปานกลาง และระดับสูงมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดีกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าคหบดีทางวิชาอาชีพเกษตรกรรมระดับต่ำ

ตัวแปรภูมิลำเนาอื่น ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่เรียน เหตุผลในการเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ขนาดของครอบครัว รายได้ของครอบครัวต่อปี การมีญาติประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลักษณะการถือครองที่ดินที่ไ้ในการเกษตร และการมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตรต่างกัน ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม กล่าวคือ นักเรียนที่มีภูมิลำเนาต่างถิ่นนี้แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน

2.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ตัวแปรภูมิหลังที่สัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ ระดับชั้นเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การมีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชดเชยเพื่อการศึกษา เกษตรกลางกัน การมีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่างกัน ทั้งของโรงเรียน และคณาจารย์ทางวิชาชีพเกษตรกรรมของโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนที่บิดาและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่บิดาและมารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชดเชยเพื่อการศึกษา ระดับปานกลางมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชดเชยเพื่อการศึกษา ระดับต่ำ นักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับปานกลางมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับต่ำและสูง นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีคณาจารย์ทางวิชาชีพเกษตรกรรมระดับปานกลาง มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีคณาจารย์ทางวิชาชีพเกษตรกรรมระดับต่ำ

ตัวแปรภูมิหลังอื่น ได้แก่ เพศ เหตุผลในการเรียนวิชาชีพเกษตรกรรม การศึกษาของมารดา ขนาดครอบครัว รายได้ของครอบครัวต่อปี การมีญาติประกอบอาชีพเกษตรกรรม การมีที่ดินที่ใช้ในการเกษตร จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดิน ไม่สัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กล่าวคือ นักเรียนที่มีภูมิหลังเหล่านี้แตกต่างกัน มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

2.3 ความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ตัวแปรภูมิหลังที่สัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ เหตุผลในการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การมีที่ดินที่ใช้ในการเกษตร การมีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตรต่างกัน การมีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่างกัน ที่ตั้งของโรงเรียน และค่าดัชนีทางวิชาอาชีพเกษตรกรรม กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมเนื่องจากมีความถนัดและสนใจ มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่เรียนเนื่องจากพ่อแม่หรือเพื่อนแนะนำ หรือโรงเรียนจัดให้เรียนนักเรียนที่มีความีอาชีพเกษตรกรรม รับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีความีอาชีพอื่น ๆ นักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีที่ดินใช้ในการเกษตรมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ไม่มีที่ดินใช้ในการเกษตร นักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตรระดับสูง มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับปานกลางและต่ำ นักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับปานกลาง มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับต่ำ นักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับปานกลาง มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับต่ำ นักเรียนที่อยู่โรงเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงกว่านักเรียนที่อยู่โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีทางวิชาอาชีพเกษตรกรรมระดับปานกลาง มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีทางวิชาอาชีพเกษตรกรรมระดับต่ำ

ตัวแปรภูมิหลังอื่น ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่เรียน การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ขนาดครอบครัว รายได้ของครอบครัวต่อปี การมีญาติประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเกษตร และลักษณะการถือครองที่ดินไม่สัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีภูมิหลังเหล่านี้แตกต่างกัน มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ของนักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน ได้สรุปผลแสดงไว้ในตารางที่ 30

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์กันในทางนิมิตอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่เท่ากับ .5766 ตัวทำนายทั้งสองนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ร้อยละ 33.24 โดยที่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอำนาจในการอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้มากกว่า สมการถดถอยสำหรับทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีดังนี้

กรณีคะแนนดิบ

$$I_B = .5236 SN + .0146 A_B - 0.1405$$

กรณีคะแนนมาตรฐาน

$$I_B = .5208 SN + .1367 A_B$$

4. การลดขั้วตามกลุ่มอ้างอิง หักผลลัพท์การประกอบอาชีพเกษตรกรรม และตัวแปรภูมิหลัง จำนวน 4 ตัวคือ เหตุผลในการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม การมีภูมิจำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตรต่างกัน ระดับชั้นที่เรียน และขนาดของครอบครัว สามารถทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .6216 ตัวแปรทำนายทั้งหมดนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ร้อยละ 38.64 โดยเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรตามลำดับ คือ การลดขั้วตามกลุ่มอ้างอิง เหตุผลในการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม การมีภูมิจำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตรต่างกัน หักผลลัพท์การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ระดับชั้นที่เรียน และขนาดของครอบครัว สมการถดถอยสำหรับทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีดังนี้

กรณีคะแนนดิบ

$$I_B = .5181 SN + .6157 R_1 + 1.6004 V_6 + .0123 A_B - 0.3452 S_1 + .7109 F_4 - 0.6464$$

กรณีคะแนนมาตรฐาน

$$I_B = .5154 SN + .1432 R_1 + .1307 V_6 + .1156 A_B - 0.1057 S_1 + .0814 F_4$$

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 สรุปผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การ
 คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 ระหว่างนักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน

ตัวแปร	ทัศนคติ	การคล้อยตาม	ความตั้งใจ
1. เพศ	-	-	-
2. ชั้น	-	/	-
3. เหตุผลในการเรียน	-	-	/
4. อาชีพของบิดา	-	/	/
5. อาชีพของมารดา	-	/	/
6. การศึกษาของบิดา	-	/	-
7. การศึกษาของมารดา	-	-	-
8. ขนาดครอบครัว	-	-	-
9. รายได้ของครอบครัวต่อปี	-	-	-
10. การมีญาติประกอบอาชีพ เกษตรกรรม	-	-	-
11. การมีที่ดินที่ใช้ในการเกษตร	/	-	/
12. จำนวนที่ดินที่ใช้ในการเกษตร	/	-	-
13. ลักษณะการถือครองที่ดิน	-	-	-
14. การมีภูมิจำเนาอยู่ในเขตที่มี การขอประทานเพื่อการเกษตร	-	/	/
15. การมีภูมิจำเนาอยู่ในเขตที่มี ฐานะความเป็นอยู่ต่างกัน	/	/	/
16. เขตที่ตั้งของโรงเรียน	/	/	/
17. ศิษย์นิเวศอาชีพเกษตรกรรม ของโรงเรียน	/	/	/

/ หมายถึง การเปรียบเทียบผลปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนแผนการเรียน วิชาอาชีพ เกษตรกรรม มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ในระดับค่อนข้างดี มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ที่ระบุไว้ว่า เพื่อให้มีความรู้ ทักษะในวิชาอาชีพเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

เป็นที่น่าสนใจว่าถึงแม้ว่าการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทย จะไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมโดยทั่วไปและถูกมองข้ามความสำคัญไป ยังปรากฏว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนวิชาอาชีพ เกษตรกรรม มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อยู่ในระดับค่อนข้างดี มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อยู่ในระดับค่อนข้างมากอาจเป็นเพราะนักเรียนวิชาอาชีพ เกษตรกรรม ส่วนใหญ่ ซึ่งมาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เป็นเด็กที่เรียนไม่เก่ง มีความสามารถที่จะเรียนวิชาการระดับทำ เมื่อเข้ามาเรียนวิชาชีพนี้อแล้ว เกิดการยอมรับว่าเป็นสาขาวิชาชีพที่เหมาะสมกับปัญญาและความสามารถของตนเอง รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวด้วย จึงมีผลทำให้ นักเรียนมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แสดงว่าปัจจัยทางสังคมได้แก่บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อตัวนักเรียนมีอิทธิพลค่อนข้างมากต่อการที่นักเรียนจะประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

อย่างไรก็ตามทัศนคติและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ของนักเรียนอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ สิ่งแรกคือตัวนักเรียนเอง จากการสัมภาษณ์ ปรามิโหมย์ สนิทธรรม หัวหน้าหมวดเกษตรกรรม โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคมและมานิย์ พึ่งกริม หัวหน้าหมวดเกษตรกรรมโรงเรียนศรีสำโรงชนูปถัมภ์ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ ที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพ เกษตรกรรม

จะเป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาระดับปานกลางลงมา มีความรู้และความสามารถทางการเรียนน้อยไม่สามารถเรียนต่อแผนการเรียนอื่นได้ โดยทั่วไปแล้วครูผู้สอนไม่มีโอกาสได้คัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนแผนการเรียนนี้เหมือนกับแผนการเรียนอื่น ๆ นักเรียนที่มาเรียนวิชาชีพเกษตรกรรมมีส่วนใหญ่มักไม่ใฝ่ใฝ่ที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและไม่มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมตั้งแต่แรกเริ่ม ขณะที่เรียนก็มีปัญหาต่าง ๆ มากเช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งวิชาการและวิชาชีพต่ำ ปัญหาการทะเลาะวิวาท การขาดเรียน ไม่สนใจเรียนอย่างจริงจังไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากตัวนักเรียนเองนี้ มีผลทำให้ทัศนคติและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับไม่สูงเท่าที่ควร

สาเหตุอีกประการหนึ่งนี้อาจทำให้ทัศนคติและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับไม่สูงเนื่องมาจากการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ครูอาจารย์สอนโดยเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติจึงก่อให้เกิดผลตามาคือ นักเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไม่สามารถจะนำความรู้ความสามารถวิชาเกษตรที่เรียนมาไปเป็นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 69) จึงสอดคล้องกับข้อสรุปประเด็นหนึ่งของทีกุล รื่นเริงใจ (2521 : 118-111) ที่กล่าวว่า ครูเข้าใจจุดประสงค์ของวิชาการงานและอาชีพเกษตรกรรมเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงมาเป็นแนวปฏิบัติได้ ทั้งนี้เพราะตัวครูเองมีเจตคติในการเรียนการสอนแบบเดิม คือมุ่งเน้นการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปมากกว่าจะมุ่งเน้นหางานการฝึกอาชีพเพื่อให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้จริง เมื่อสภาพการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมเป็นดังนี้ จึงมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจว่าตนเองจะมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้หรือไม่ และส่งผลถึงทัศนคติและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วย

2. จากข้อค้นพบว่าสภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นภูมิหลังด้านเขตที่ตั้งของโรงเรียนและค่านิยมทางวิชาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เพราะสภาพของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับโรงเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ จะมีความแตกต่างกัน ในองค์ประกอบหลายด้านเช่นตัวนักเรียน สถานที่ และนโยบายการเรียนการสอน นักเรียน

ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจะมาจากครอบครัวที่มีความร่ำรวยมีอาชีพต่าง ๆ กัน ในขณะที่นักเรียนที่อยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ ส่วนใหญ่มีความร่ำรวยมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของครอบครัวมากกว่านักเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง โรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ จะมีพื้นที่ของโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองและมีพื้นที่สำหรับการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และสถานที่ต่าง ๆ สำหรับป้องกันจากการเรียนวิชาอาชีพเกษตรได้มากและเพียงพอสำหรับนักเรียน อีกทั้งนโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียนในเมืองส่วนใหญ่จะส่งเสริมทางด้านวิชาการมากกว่าวิชาชีพเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้มากที่สุด ในขณะที่โรงเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ ส่งเสริมวิชาชีพเพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ควบคู่กันไปด้วย ดังนั้นนักเรียนจากโรงเรียนในเขตอำเภออื่นจึงมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนจากโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง

ค่าดัชนีทางวิชาชีพเกษตรกรรมของโรงเรียนซึ่งคำนวณจากร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมต่อจำนวนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพอื่น ๆ ทั้งหมดในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีทางวิชาชีพเกษตรกรรมระดับปานกลางมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีทางวิชาชีพเกษตรกรรมระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปิดแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมของโรงเรียนต่าง ๆ ความพร้อมของโรงเรียนจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆคือ บุคลากร สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมต่อจำนวนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางน่าจะมีความพร้อมของบุคลากร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆมากกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมต่อจำนวนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพอื่น ๆ อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งความพร้อมในด้านต่างๆเหล่านี้จะเป็นส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจทำให้นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีทางวิชาชีพเกษตรกรรมระดับปานกลางมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีทางวิชาชีพเกษตรกรรมระดับต่ำ

3. ตัวแปรภูมิหลังด้านการมีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับปานกลางมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดว่านักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่สูง และมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่านักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับต่ำและระดับสูง อีกทั้งมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับต่ำทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรและกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับปานกลางมีจำนวนมากกว่านักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับสูงและระดับต่ำ ดังนั้นนักเรียนที่มีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ระดับปานกลาง น่าจะมาจากครอบครัวเกษตรกรเป็นจำนวนมากกว่านักเรียนในเขตอื่น ๆ การที่นักเรียนอยู่ในครอบครัวเกษตรกรจะมีการดำรงชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ตลอดเวลาจึงมีส่วนทำให้มีความรู้สึกความเชื่อเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการเชื่อฟังปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ

4. ตัวแปรภูมิหลังด้านการมีที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกับการมีภูมิज्ञาเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตร สัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญและเป็นตัวชี้้นำในเรื่องสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร แนวทางการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในอนาคตขึ้นอยู่กับความสามารถในการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ซึ่งส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ที่ประกอบคด้วยแหล่งน้ำ คุณภาพของที่ดิน การปลูกพืชที่ได้น้ำจากระบบชลประทานทำให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตอื่น ๆ มากขึ้นเพื่อจะเพิ่มทั้งปริมาณการผลิตและผลผลิตต่อไร่ให้เพียงพอกับการบริโภคในครัวเรือนและเพื่อเหลือสำหรับขาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 71) อารวี เตาจานนท์ได้กล่าวถึงความสำคัญของการชลประทานไว้ว่า การชลประทานนั้นไม่เพียงแต่ทำให้เกษตรกรสามารถที่จะทำการเพาะปลูกได้มีละ

หลายครั้งแต่ที่สำคัญมากกว่านั้นคือ เป็นการประกันการเสี่ยงภัยให้แก่เกษตรกร ปัญหาของเกษตรกรที่ยิ่งใหญ่ทุกวันนี้ เกษตรกรมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากดินฟ้าอากาศ เนื่องจากบางที่ฝนแล้ง บางที่น้ำท่วมเพราะฉะนั้นก็เสี่ยงเรื่องการผลิต และเกษตรกรมีการเสี่ยงอีกชั้นหนึ่งก็คือ เสี่ยงทางการตลาด ทางการราคา ถ้าสมมติว่าสามารถมีน้ำ มีระบบชลประทานให้แก่เกษตรกร มันก็เป็นการจัดการเสี่ยงภัยทางการตลาดไปได้อย่างหนึ่ง เกษตรกรก็สามารถลดการเสี่ยงได้อย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 36) ที่ดินและการชลประทานจึงมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรอย่างมากดังที่กล่าวข้างต้น นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีที่ดินใช้ในการเกษตรจึงมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ไม่มีที่ดินใช้ในการเกษตร นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับสูงมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับปานกลางและระดับต่ำ และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับปานกลางมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานระดับต่ำ

5. ผลการวิจัยพบว่าทั่วไปปรภูมิหลังบ้านเพศ การมีญาติประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้ของครอบครัวที่มีและลักษณะการถือครองที่ดิน ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ผลการศึกษาคู่แปรค่าเพศ และการมีญาติประกอบอาชีพเกษตรกรรมนี้ ชัดแย้งกับผลการวิจัยของ ศิริชัย กาญจนวาณี (2523 : 47-48) ที่พบว่าทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความแตกต่างกันตามเพศ และชัดเจนกับผลการวิจัยของสมหวัง หิรียาบุญรัตน์ (2524 : 72-78) ที่พบว่าเพศมีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพครู และการมีญาติเป็นครูมีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพครูปกติวิสัยเชิงชดเชย ความตั้งใจไปประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทุกคนในครอบครัวมีส่วนร่วมช่วยกันทำงานและร่วมกันรับผิดชอบงานทุกอย่างตั้งแต่เริ่มผลิต จนกระทั่งจำหน่าย ไม่ได้แบ่งแยกหน้าที่กันอย่างเด็ดขาดลงไประหว่างงานของเพศหญิงและเพศชายและโดยทั่วไปแล้วผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีรายได้น้อย ชาติที่กินห่ากิน ฐานะยากจน และไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม จะเห็นได้จากการจัดคะแนนมาตรฐานสากลของอาชีพต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

(2522 : 29) ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นเจ้าของที่นารายย่อยและชาวนา มีคะแนนความมีหน้ามีตา 38 และ 47 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีอาชีพครูระดับอนุบาล ประถมศึกษา ครุมัธยมต้นและมัธยมปลายมีคะแนนความมีหน้ามีตาเท่ากับ 49, 57 และ 64 ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรมยังมีปัญหาค้นต่าง ๆ อีกหลายด้าน ทั้งแก่การขาดปัจจัยการผลิต ปัญหาการตลาดและภาวะหนี้สินต่าง ๆ ลักษณะภาพรวมที่เด่นชัดของอาชีพเกษตรกรรมนี้ จึงอาจทำให้ผู้ที่มีเพศต่างกันและมีอายุหรือไม่มีอายุประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตัวแปรภูมิหลังด้านรายได้ของครอบครัวที่มีและลักษณะการถือครองที่ดิน ซึ่งเป็นตัวแปรภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจนั้น เนื่องจากตัวนักเรียนอยู่ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัวที่อาจมีส่วนช่วยเหลืองานด้านเกษตรแต่ยังไม่มีความเป็น ผู้รับผิดชอบเต็มที่ ในงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรรม ตัวแปรทั้งสองนี้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับนักเรียน โดยตรงด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่างกัน เป็นเจ้าของที่ดิน หรืออยู่เช่าจึงมีความเชื่อความรู้สึกเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การเชื่อฟังและปฏิบัติ ตามกลุ่มอ้างอิง และมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน

6. ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 เป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่กำหนดไว้ว่า ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และในการวัดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม จะต้องวัดจากตัวแปรทั้งสองนี้

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ ตัวแปรทั้งสองนี้ช่วยอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ร้อยละ 33.24 โดยที่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอำนาจในการทำนายมากที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ฮีปสร เทียวตระกูลวัฒน์ (2523 : 128-129) ที่พบว่าปกติวิสัยเชิงอัตนัยเพียงตัวเดียวสามารถทำนายพฤติกรรมการสูญพันธุ์และคัมสุรา ไม่แตกต่างจากการทำนายด้วยทัศนคติและ

ปกติวิสัยเชิงชกนัย และสนับสนุนข้อค้นพบของมาลา รัชชาพรหมณ์ (2527 : 66-76) ที่พบว่า การคลายความกุ่มอ้างอิงมีความสำคัญต่อความตั้งใจในการสอบผู้เรียนมากกว่าทัศนคติต่อการสอบผู้เรียน

การคลายความกุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มากกว่าทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม น่าจะเป็นเพราะการเคารพและเชื่อถือ รวมถึงการปฏิบัติตามบุคคลต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อตนเอง ได้แก่ พ่อแม่ ญาติ ครูอาจารย์ เป็นสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับในการปลูกฝังให้เป็นคุณธรรมของบุคคลในสังคมไทย และพบได้มากในสังคมชนบทของไทย ซึ่งส่วนใหญ่ประชากรมีอาชีพเกษตรกรรมความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้จึงขึ้นอยู่กับ การคลายความกุ่มอ้างอิงมากกว่า ความเชื่อความรู้สึกรักของตนเอง

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม น่าจะเนื่องมาจากตัวนักเรียนเอง เพราะนักเรียนไม่มีความถนัดและสนใจที่จะเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมอย่างแท้จริงตั้งแต่ครั้งแรก ถึงแม้ว่าข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนระบุเหตุผลในการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมว่ามีความถนัดและสนใจแต่ก็เป็นข้อมูลที่ไ้รับรายงานหลังจากการที่นักเรียนได้เรียนไปแล้วอย่างน้อย 1 ภาคเรียน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการปรับตัว และการยอมรับสภาพของนักเรียนเอง ข้อมูลส่วนนี้จึงขัดแย้งกับผลการสัมภาษณ์หัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรม ด้วยเหตุที่โรงเรียนไม่สามารถเปิดแผนการเรียนวิชาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน นักเรียนบางส่วนจึงไม่มีอิสระในการเลือกแผนการเรียนด้วยตนเอง จำเป็นต้องเรียนตามที่โรงเรียนจัดไว้รวมทั้งนักเรียนที่เขียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมด้วย จึงมีผลทำให้ผู้เรียนซึ่งไม่มีความเชื่อและความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตั้งแต่เริ่มเรียนจึงมีน้ำหนักของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยกว่า การคลายความกุ่มอ้างอิงในส่วนที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม

การที่การคลายความกุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลอย่างมากต่อความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจมีผลต่อตัวนักเรียนในแง่ที่ว่า ถ้ากลุ่มอ้างอิงมีลักษณะเปลี่ยนไปจากเดิม ก็จะทำให้ความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดีสำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งอาชีพเกษตรกรรมด้วย เพราะความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพน่าจะมาจากความรู้สึกรัก ความเชื่อของตนเองมากกว่าสิ่งนอกอ้อมอื่น

7. ตามกล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หัสนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและตัวแปรภูมิหลังของนักเรียนอีก 4 ตัว ช่วยกันทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์กับสัมพันธภาพของคุณเท่ากับ .6216 ตัวทำนายทั้ง 6 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ร้อยละ 38.64 โดยเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรทำนายตามลำดับคือ การกล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมเนื่องจากมีความถนัดและความสนใจ การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการขอประทานเพื่อการเกษตร หัสนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ขนาดของครอบครัวที่มีสมาชิก 10-13 คน ผลการวิจัยนี้ส่วนใหญ่สนับสนุนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซนและทิมิน ในเรื่องตัวแปรภายนอก (External Variables) เช่นตัวแปรชีวสังคม หัสนคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลก็ต่อเมื่อตัวแปรนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อหัสนคติต่อพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการกล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือมีอิทธิพลต่อน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทั้งสองนี้ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (สิระพร สุวรรณโณ 2529 : 144-146) ซึ่งจากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวทำนายพบว่า หัสนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ทางนิมานอย่างมีนัยสำคัญกับตัวทำนาย การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการขอประทานเพื่อการเกษตร และการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมเนื่องจากมีความถนัดและความสนใจ ($r = 0.1023$ และ 0.0782) ส่วนการกล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์ทางนิมานอย่างมีนัยสำคัญกับตัวทำนาย การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการขอประทานเพื่อการเกษตรและการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ($r = 0.1076$ และ 0.1092) เมื่อพิจารณาตัวแปรทำนายตัวสุดท้ายที่เข้าไปในสมการทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ขนาดของครอบครัวที่มีสมาชิก 10-13 คน พบว่าตัวแปรที่ทำนายนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทำนายหัสนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการกล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเลย ดังนั้นตัวแปรทำนายที่จะช่วยทำนายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล มีเพียง 3 ตัวเท่านั้นคือ การเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมเนื่องจากมีความถนัดและความสนใจ การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการขอประทานเพื่อการเกษตร และการเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากการศึกษาพบว่าทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการคล้อยตามกลุ่มข้างอิงร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไคร้อยละ 33.24 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยังมีความแปรปรวนอีกร้อยละ 66.76 ที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวทำนายทั้งสอง เมื่อผู้วิจัยเพิ่มตัวแปรภายนอกเข้าไปอีก 4 ตัวทำนายทั้ง 6 ตัวนี้ สามารถช่วยกันอธิบายความแปรปรวนความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเป็นร้อยละ 38.64 ค่าร้อยละของการทำนายยังเพิ่มขึ้นจากเดิมไม่มากนัก แสดงว่ายังมีตัวแปรภายนอกอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอธิบายความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผู้วิจัยยังไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ถึงแม้ว่านโยบายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดไว้ว่า "มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและเลือกเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง ในตอนปลายจึงให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะฝึกเป็นอาชีพต่อไป" แต่ในทางปฏิบัติแล้วโรงเรียนอีกหลายแห่งซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ยังคงมุ่งเน้นส่งเสริมวิชาการเหมือนเดิมเพื่อเตรียมเด็กให้สอบเข้ามหาวิทยาลัย เพราะต้องการรักษาชื่อเสียงและแข่งขันกับโรงเรียนอื่น ๆ ในเขตใกล้เคียง ผู้บริหารโรงเรียนไม่ส่งเสริมการเรียนวิชาอาชีพอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่เห็นความสำคัญของวิชาชีพเกษตรกรรมศ่วอย่างที่เราเห็นได้อย่างชัดเจนถึงเรื่องนี่คือการรับนักเรียนเข้าเรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สอบเข้าเรียนต่อแผนการเรียนวิชาสามัญต่าง ๆ ที่โรงเรียนเปิดแล้วไม่ได้ ไม่ทราบว่า จะเรียนอะไรดี จึงหันมาเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมไปถนัดสิ่งนี้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตรกรรมมาก เพราะคือนักเรียนที่ไม่มีใจรักในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีความสามารถทางการเรียนน้อย สร้างความหนักใจแก่ครูอาจารย์ผู้สอนมาก และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ นักเรียนกลุ่มนี้เมื่อจบการศึกษาแล้ว จำนวนนักเรียนที่จะ

ออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมคงจะไม่มากเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรม ควรจะใกล้ชิดกับนักศึกษาผู้เรียนให้มากกว่านี้ โดยเปิดโอกาสและพิจารณาให้นักเรียนที่มีความอดทนและสนใจที่จะเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมได้เลือกเรียนอย่างแท้จริง

2. ตัวแปรภูมิหลังที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา การมีที่ดินที่ไรในการเกษตร จำนวนที่ดินที่ไรในการเกษตร การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีการชลประทานเพื่อการเกษตร การมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่างกัน ตัวแปรเหล่านี้จะนำมาประกอบการศึกษาและเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อแผนการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น

3. กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนมากที่สุดคือบิดามารดา ดังนั้นถ้าบิดามารดาได้ชักนำและสนับสนุนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมเพื่อที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น จะทำให้นักเรียนมีใจรักในอาชีพเกษตรกรรม มีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน และเมื่อเรียนจบแล้วนักเรียนจำนวนนี้ก็จะออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าครูที่สอนวิชาเกษตรกรรมเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนเกือบน้อยที่สุด ดังนั้นครูผู้ซึ่งสั่งสอนอบรมให้ความรู้และชี้แนะแนวทางการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ควรเพิ่มบทบาทและความสำคัญของตนเองกับนักเรียนให้มากกว่านี้ โดยทำตัวให้เป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดีในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จักกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และฝึกปฏิบัติให้มากเพียงพอที่นักเรียนจะเกิดความมั่นใจว่า ตนเองสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหลังจากที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว

4. โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดชุมนุมเกษตรกรในอนาคคแห่งประเทศไทย (ช.ก.ท) อย่างจริงจังเพื่อส่งเสริมความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมด้วยการเรียนโดย การปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักเสียสละ รู้จักหน้าที่และความ รับผิดชอบในฐานะเป็นพลเมืองดีของชาติ และยังมีโอกาสฝึกฝนตนเองในลักษณะผู้นำ ในชนบทอันเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกษตรกรในอนาคต นักเรียนที่เข้า ร่วมกิจกรรมนี้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างสมถะเสมอและจริงจัง จะมีส่วนทำให้มีทัศนคติ ที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อ

1. ควรศึกษาตัวแปรภูมิหลังอื่นๆเพิ่มเติม ที่จะมีบ่อต่อความตั้งใจที่จะประกอบ อาชีพเกษตรกรรมและมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
2. ควรมีการศึกษาต่อไปในระยะยาว เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจ ที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับพฤติกรรมการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียน
3. ควรมีการ ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตร- กรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย